

b) *голдъ, гольдъ* (1436, C II 698 și 702); *при томъ гольдъ*, 'în vremea acestei supuneri' (1439, C II 712); *покинуи гольдъ*, 'cuvântul jurămint de supunere' (1453, C II 765); *гдѣ перѣишии коведы коу гольдъ хожекан* 'unde cei dintii voievozi obișnuiau să vie ca să se supună' (1455, C II 774). Sub Ștefan cel Mare, în formula *покору и гольдъ оудилати* 'a acorda supunere și ascultare'¹, astfel: ... и *имамъ его милости покору и гольдъ оудилати, поддону старыи шекыиакъ*, 'și avem să-i facem domniei sale jurămint de supunere, după vechile obiceiuri' (1468, B II 302); *голдъ сдилати есмо и ани гольдъ сдилати* (1485, B II 371).

c) *Хольдъ*, o singură dată, la 26 noiembrie 1445²: *имамъ хольдокати кролеи его млати полскому. тае, еакъ коан наши передци хольдъ чинили и сажили* 'ne vom supune Măriei Sale Regelui, precum și înaintașii noștri au făcut cîndva supunere și au slujit' (C II 729).

O mențiune specială se cuvine termenilor *хольдъ* și *хольдшок*, ambii din actul de supunere al lui Ștefan cel Mare către Cazimir din 2 martie 1462 (B II 284): *ани хочем... землѣ никоторыхъ... алико панеткѣ, мѣстѣ алико хольдъ... отдалати* 'nu vom înstrăina vreo țară sau ținut, oraș sau feud'; ... *его корѣи полскон вадокати, кѣры нашии хольдшокъ дати* 'să ne supunem Coroanei sale Polone, să dăm omagiul credinței noastre'. Ion Bogdan notează (*op. cit.*, p. 286 în notă) că *хольдъ* este luat în acest pasagiu în sens de «feudum» iar *хольдшок* înseamnă «homagium», adăugînd că nu cunoaște «aceste două cuvinte din texte vechi polone sau malorosiene (ucrainene n.n.), ele se întrebuintau însă probabil în Galiția; în polona sau malorosiana de azi nu există». Noi de asemenea nu am găsit «holdun» sau «holdunek» în niciunul din izvoarele cercetate. *Holdun* va fi circulat, credem, în acea vreme, ca termen cu sensul din documentul nostru, format de la *hold* cu suf. -un³). *Holdunek*, corespondentul polon al germ. *Huldigung* 'jurămint de credință, omagiu' (ca și *hold* de la germ. *Huld*, cu același sens), în această formă, asemeni celorlalte cuvinte polone în -unek, va fi existat în uzul diplomatic polon și ucrainean al vremii. În concluzie, *хольдъ* și *хольдшок*⁴ sînt

¹ Trad. noastră; în pol. *pokorę i hold udzielać*.

² Este documentul care abundă în polonisme redat cu maximă exactitate (v. *кранчы*), ceea ce ne face să credem, că pisarul putea fi polon. Actul cuprinde o învoială încheiată la Siret de Ștefan Voevod cu nobilii Poloniei (vreo 13 la număr), în frunte cu Ian din Cîzow, procuratorul Coroanei. Fără îndoială că polonii aveau în suita lor și un pisar, știut fiind că tratatele și învoielile se încheiau în două exemplare, fiecare parte luînd cîte unul. Numele pisarului nu apare la sfîrșitul actului (conform uzului), dar în cazul că a fost scris de un moldovean, polonismele se explică prin aceea că pisarul s-a străduit să exprime clauzele învoielii cît mai mult posibil pe înțelesul părții polone, folosind în acest scop cuvinte, expresii și chiar o topică foarte apropiată de cea polonă. Admitem chiar o colaborare între pisarul moldovean și cel polon în redactarea actului.

³ Cu sufixul -un, de proveniență slavă răsăriteană, existau în polonă, cuvinte (unele încă din sec. XV) ca: *biegun* (S. Stp. I, 88), *bielun* (S. Stp. I, 89), *litun* (v. Brückner SE, s. v. *latać*), *lizun* (v. Brückner, s. v. *lizać*), *opiekun*, *piastun*, *świstun*, *zwiastun*, (v. Brückner, p. 658) După cum se vede, -un forma substantive nomina agentis. În cazul nostru *holdun* înseamnă deci 'cel ce se supune, vasa' dar în sens spațial de 'teritoriu vasa, feudă'.

⁴ V. IAROȘENCO (Українська мова в грамотах молдавських, p. 314), crede că *хольдшокъ* este un diminutiv de la *голдъ*. Că nu este așa ne-o confirmă numărul destul de mare de cuvinte poloneze în -unek (-unk), împrumuturi din germană, unele încă din sec. XIV—XV, și care nu sînt de loc diminutive, corespunzînd pe deplin ca sens cuvintelor germane cu sufixul -ung: *baserunk* (*baserunek*) < g. *Besserung* 'îmbunătățire, reparație' (Sl. Stp. I, 70), *gatunek* < *Gattung* 'specie, soi' (Brückner 136), *ladunek* < *Ladung* 'încărcătură' (Brückner 305), *meldunk* (*meldunek*) < *Meldung* 'raport' 'înștiințare'